

Установчий вебінар Всеукраїнського науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп»

11 квітня 2016 року на базі Комунального вищого навчального закладу Київської обласної ради «Академія неперервної освіти» відбувся установчий вебінар **«Всеукраїнський науково-педагогічний проект «Філологічний Олімп» – шлях до організації інноваційного освітнього середовища та розвитку професійної майстерності педагога-філолога»** для учасників проекту, координаторів Київської, Вінницької, Хмельницької, Кіровоградської, Волинської, Рівненської, Тернопільської, Чернівецької, Закарпатської, Одеської, Харківської, Сумської, Донецької областей.

Організатори заходу: **Химера Наталія Володимирівна** – відповідальний виконавець Проекту, завідувач лабораторії методики викладання зарубіжної літератури КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти»; **Таранік-Ткачук Катерина Валеріївна** – головний спеціаліст департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України, науковий керівник Проекту, кандидат педагогічних наук, доцент; **Бережна Таміла Іванівна** – координатор Проекту, кандидат педагогічних наук, доцент.

Таранік-Ткачук К. В.: Насамперед дозвольте пояснити, якою є нормативна база щодо проведення науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп». Ми діємо на підставі двох положень, затверджених Міністерством освіти і науки України і зареєстрованих у Міністерстві юстиції України. Це Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад і Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. Ці положення можна знайти на сайті Міністерства і в будь-якій пошуковій системі.

У наказі № 215 від 4.03.2016 за підписом міністра освіти і науки України унормовано проведення всеукраїнського експерименту з упровадження

науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп». Якщо відкривається всеукраїнський експеримент на базі одного навчального закладу, то цей загальноосвітній заклад набуває статусу експериментального всеукраїнського рівня. Відповідно наказ про проведення всеукраїнського експерименту і про його перебіг підписується або заступником міністра, або самим міністром. Запроваджуючи Всеукраїнський науково-педагогічний проект «Філологічний Олімп», ми залуцаємо до активної роботи 13 областей України. У кожній області створюється робоча творча група, яка має єдиний координаційний центр, представлений науковим консультантом (представником від провідної

академічної установи області) і регіональним консультантом (як правило, методистом обласного інституту післядипломної педагогічної освіти). Саме ці кілька людей будуть здійснювати процес взаємобміну думками, ідеями, об'єднуючи у професійному просторі наукові новації й практичний досвід учителів. Нагадаємо, що за наказом базовим закладом є Комунальний вищий навчальний заклад Київської обласної ради «Академія неперервної освіти». Практично розпочинаємо проект, який охоплює вчителів-філологів половини областей України.

Чому виникла потреба запровадити і офіційно унормувати такий науково-педагогічний проект? Учителі-філологи за 24 роки незалежності нашої країни, всупереч певним обставинам, досягли вершин у своїй майстерності. Маємо визнати кілька очевидних речей. По-перше, учитель більше не є єдиним носієм інформації, будь-який наш учень, маючи в руках планшет чи телефон, відкриває в пошуковій системі те, про що ми розказуємо на уроці. І навіть може знайти інформацію швидше, ніж ми. Але при цьому вчитель має залишатися захисником загальнолюдських цінностей, носієм ідеї, що, по суті, відтворює наші етнічні показники, якісь ментальні особливості. Саме тому надзавданням експерименту буде створення духовно-ціннісної, культурної шкільної парадигми гуманітарної освіти. Працюватимемо над створенням такого простору шкільної освіти, коли маленьку дитину сприймають як повноправну людину, яка в майбутньому буде вирішувати долю нашої країни. У цьому контексті саме роль вчителя набуває великого значення. По-друге, дивною національною рисою є постійне применшення власних успіхів. Ми давно вже на рівні світових досягнень не поступаємося і в межах педагогічного, і в межах методичного, і в межах освітнього простору. Українські вчителі готові працювати не лише на всеукраїнському, а й на міжнародному рівні, щедро обдаровуючи світ своїми педагогічними і навчальними ідеями.

Назва проекту «Філологічний Олімп» засвідчує готовність і прагнення учителів-філологів постійно самовдосконалюватися, досягати вершин майстерності, спілкуватися з професійною вчительською громадою всієї країни.

Жодним чином проект не складає конкуренцію курсам підвищення кваліфікації, які проходять раз на 5 років. Однак, сподіваємося, що ті області, які

Химера Н. В.: Шановні колеги, ми довго готувалися до цієї зустрічі, і нарешті сьогодні наші мрії здійснилися – ми розпочинаємо роботу в рамках науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп». Впевнена, що кожна із областей, яка долучилася до спільної роботи в команді небайдужих вчителів-філологів формувати інноваційний освітній простір, знайде своє місце в нашому Проекті. Отже, ласкаво просимо працювати разом: навчатися, розвиватися, удосконалюватися, ділитися досвідом та ідеями. За гуманітаріями майбутнє. Про це майже 100 років тому говорив Хосе Ортега-і-Гассет: «XXI століття буде гуманітарним, або його не буде зовсім...». Відповідальність за дії, думки, почуття... хто як не вчитель літератури формує особистість учня на уроках, тому саме за вчителями-філологами

залучені до проекту, матимуть змогу розширити науково-навчальну базу та урізноманітнити пропозиції для вчителів і в цій сфері своєї діяльності. Справжній учитель самовдосконалюється щодня. Він міняється постійно. Ми хочемо дати можливість творчим учителям бути в такому єдиному вчительському полі, відчувати себе рівними, потрібними, дозволити сучасним вчителям бути рівноправними партнерами в цьому великому освітньому дискурсі. Саме тому ми запропонували об'єднатися вчителям, методистам, науковцям з усіх областей, які захотіли долучитися до проекту. Йдеться про представників зарубіжної літератури, української мови та літератури, мов національних меншин. Ми готові й розширювати ці межі, можливо, у нас виникне необхідність приєднати суспільствознавчу галузь, мистецьку тощо.

У сучасному світі незмінним залишається лише необхідність постійних змін. Тому метою нашого проекту ми визначаємо створення умов для творчих учителів, щоб дати їм можливість спілкуватися, самовдосконалюватися і вивершувати свою майстерність.

У форматі такого вебінару, через живе спілкування, через якісь інші можливі засоби зв'язку, а на сьогодні їх безліч, ми відчуваємо себе єдиною командою, і це дуже важливо.

Шановні колеги, ми хочемо, щоб усі відчували себе учасниками великої справи, коли ми всі разом. Що таке майстерність вчителя? Це знання, без яких неможливо уявити собі справжнього вчителя. Друга складова майстерності – це досвід роботи. Регіональні консультанти проекту, як правило, методисти обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, люди, які на високому рівні несуть, не завдяки, а всупереч, те красиве гасло, що гуманітарна і духовна складова первинна по відношенню до матеріальної. І ми сподіваємося, що той процес самовдосконалення, який є третьою складовою майстерності вчителя, стане реальнішим завдяки об'єднанню в єдиний науково-педагогічний проект і завдяки тому, що кращі ідеї будуть одразу висвітлюватися на сторінках найкращого в Україні фахового журналу «Зарубіжна література в школах України». Ми дуже вдячні, що журнал «Зарубіжна література в школах України» буде нашим інформаційним партнером, одразу ознайомлюючи читачів із найактуальнішими науковими і навчальними матеріалами.

майбутнє школи, країни. Адже література не лише навчає, а й розвиває наші емоції, розум, ставлення один до одного, це саме те, чого нам сьогодні так бракує. Сподіваємося, що Проект об'єднає однодумців і професіоналів-філологів у одну міцну команду, якій під силу долучитися до формування духовно-практичної національної шкільної парадигми, що приведе до загальної гуманізації суспільства, а школи – як соціальної інституції. Перед регіональними координаторами постає завдання створення організаційно-методичних умов для неперервного навчання учасників Проекту та практичного засвоєння нових інноваційних технологій та елементів ППД, активного пошуку власних оригінальних підходів до вирішення питань оновлення освіти.

Звертаємо вашу увагу на те, що в пакеті документів, який вам надіслано, є програма реалізації проекту «Філологічний Олімп». У межах його розгортання в 2016–2020 роках визначені етапи. Кожний етап розрахований на рік. Сьогодні на вебінарі ми обговорюємо перші спільні кроки. Хоча, якщо я скажу, що вони тільки починаються, я помилюся, тому що перші кроки ми з вами вже зробили тоді, коли формували творчі групи, визначалися, як сформулювати теми ваших досліджень у регіонах, то були наші перші кроки. На сьогодні мета вебінару така: по-перше, надати вам максимальну інформацію, як буде розгортатися Проект; по-друге, налаштуватися на реалізацію **Організаційно-підготовчого етапу (лютий 2016 – грудень 2016 рр.)**. І ми розпочнемо із першої очної зустрічі в творчих групах у кожному регіоні на тему: «Технології літературної освіти: обговорення тематики досліджень регіональних творчих груп і плану роботи». Тут ви визначитеся із шляхами розбудови інноваційного освітнього середовища задля неперервного набуття майстерності; будете вивчати стан організації навчання й самоосвіти вчителів-практиків (систематизація актуальних питань та вивчення потреб учителів-філологів), налагодите спільну діяльність із науковцями та консультантами Проекту, які здійснюють науковий супровід його розгортання. Отже, перший рік – перший етап! Ми плануємо, що після вебінару, в зручний для вас час, ви зберете творчі групи. У когось це може бути група тільки зарубіжників, у когось в області є група українських мовників. Переконана, що за ці п'ять років ви станете справжньою командою, яка навчиться працювати разом. Впевнена, що ви залишитеся командою і надалі, будете разом – і не тільки на професійній ниві. Я маю досвід, стверджуючи про це, тому що в Київській області працювала упродовж 12 років обласна школа вчителя-майстра для вчителів зарубіжної літератури. Учасники школи на сьогодні вже не уявляють собі, що не будуть працювати разом у своїй команді. Від перших кроків багато залежить: знайдіть серйозні мотивації щодо організації інноваційного освітнього середовища, у якому вчитель визначить власний спосіб реалізації сучасних технологій у власній практичній діяльності; підкажіть шляхи створення власних проектів, пов'язаних із навчально-методичним забезпеченням предметів (написання програм факультативних курсів, спецкурсів, гуртків), складання дидактичних матеріалів, укладання навчально-методичних, електронних посібників, підручників для вчителів та зошитів для учнів. Організуйте співпрацю з науковими установами, навчальними закладами різних рівнів акредитації, державними та громадськими організаціями; усі заходи намагайтеся супроводжувати висвітленням напрацювань ваших учасників Проекту в науково-методичних виданнях, фахових часописах, засобах масової інформації тощо. Отже, на своєму засіданні ви обговорюватиме теми досліджень. Радимо також запросити на засідання науковців, які зголосилися взяти участь у Проекті від вашого регіону. Можливо, ваша тема буде змінена або уточнена, звужена чи розширена

з перспективою не тільки на перший етап, але й на наступні етапи. Просимо після першого вашого засідання надіслати: наказ по області, уточнений список учасників, тему або теми дослідження в регіоні. Думаю, що ви, порадившись із групою, сплануєте різні заходи: вебінари, навчальні тренінги, семінари, знайдете роботу кожному учаснику Проекту.

Крім того, зверніть увагу, що журнал «Зарубіжна література в школах України» буде своєрідною інформаційною трибуною, завдяки якій ви будете дізнаватися про досягнення колег, матимете можливість навчатися, обмінюватися досвідом. Ми пропонуємо з червневого номера часопису розпочати тематичну презентацію роботи творчої групи кожного з регіонів. У шостому числі журналу «Зарубіжна література в школах України» спробуємо показати, яку ми бачимо перспективу розвитку творчої групи Київської області в межах своєї теми. Варто сказати, що це не буде обов'язковим форматом, форму подання ваших напрацювань ви будете обирати самі. У журналі будуть опубліковані світлини учасників проекту, перебіг розгортання вашої теми, презентації, виступи, описи заходів тощо. До того ж плануємо видавати і журнал Проекту «Філологічний Олімп», який об'єднає зарубіжників і українських мовників в одному часописі, розкриє спорідненість літератур світу.

Ще одне важливе питання, на яке б хотілося звернути вашу увагу. Чому вчителі зарубіжної літератури не мають таких конкурсів, як, наприклад, мають математики, історики, фізики? Прикро, що наш предмет так часто несправедливо називають «другорядним». А чи замислювались ви над тим, що, можливо, ми самі, в якомусь розумінні, винні в цьому. Адже надто занурилися сумлінно виконувати посадові обов'язки: реалізовувати програму, проводити уроки – й зовсім перестали дбати про свій імідж, замислюватися, яким має бути сучасний вчитель-філолог. Про себе треба говорити, себе треба показувати. Чому немає конкурсів із зарубіжної літератури, які привернули б увагу до цього цікавого предмета, впевнилися, що читати – це модно, це найперший крок до розвитку та збагачення особистості учня. Запрошуємо вас завітати до нашого віртуального навчального кабінету, який створений на сайті Комунального вищого навчального закладу Київської обласної ради «Академія неперервної освіти» <http://www.академія.com.ua/> Там навіть є рубрика «Цікава зарубіжна література», де багато дійсно цікавих завдань, придуманих вчителями-практиками Київщини. А ще готові вислухати пропозиції щодо організації конкурсу для учнів у 2016–2017 навчальному році у школах, районах і містах наших областей.

Отже, ми беремо на себе відповідальне завдання формувати імідж сучасного вчителя-філолога, розуміємо що це буде непросто, але сподіваюсь, що спільними зусиллями підняти престиж нашого предмета цілком реально.

І, насамкінець, дякую всім, хто долучився до роботи в Проекті та запрошуємо тих, хто має бажання приєднатися до нашої спільноти.

Бережна Т. І.: Відповідно до Положення про експериментальний загальноосвітній навчальний заклад та Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності на Інститут модернізації змісту освіти покладається координація дослідно-експериментальної роботи та інноваційної діяльності на базі навчальних закладів всеукраїнського рівня. Вищезазначені Положення регламентують інноваційні процеси та ними керуються навчальні заклади України при проведенні дослідно-експериментальної роботи.

За наказом Міністерства освіти і науки України Катерина Валеріївна Таранік-Ткачук – науковий керівник, я, Таміла Іванівна Бережна, – координатор проекту, Наталія Володимирівна Химера є автором ідеї і відповідальним виконавцем експерименту.

Дослідно-експериментальна робота, всі інноваційні процеси, які відбуваються в Україні, звичайно, мають бути унормовані певними нормативними документами. Ми маємо наказ Міністерства освіти і науки України від 4 березня № 215 «Про впровадження науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп» і розпочинаємо свою роботу. Отже, наші наступні дії: відповідно до цього наказу необхідно підготувати наказ Департаменту освіти і науки або ж наказ Інституту післядипломної педагогічної освіти в кожному регіоні, яким затвердити координаційну раду проекту на обласному рівні, склад учасників, визначити базові навчальні заклади.

Розпочинаючи на обласному рівні експеримент, маючи накази на місцях, координатори проекту в регіоні повинні запланувати установчий семінар, ознайомити координаційну раду, учасників експерименту із концепцією проекту «Філологічний Олімп» та його програмою. Експеримент має чотири етапи. Термін його здійснення – 5 років.

Перший етап – підготовчий.

Створюються творчі групи вчителів; розподіляються функції, обов'язки вчителів-експериментаторів; визначаються зміст і форми співпраці з науковими керівниками, науковими консультантами.

Підсумком цього етапу є наказ Міністерства освіти і науки України про проведення цього етапу всеукраїнського експерименту.

Тому після завершення першого, підготовчого, етапу експерименту ми маємо прозвітувати на засіданні комісії з питань інноваційної діяльності та дослідно-експериментальної роботи з проблем виховання, розвитку дітей та учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України

Якщо перший етап закінчується у грудні 2016 року, то ми маємо підготувати звіти до листопада. Так має зробити кожний регіон, описати всі свої дії з аналізом певної роботи і подати звіт Наталії Володимирівні Химері.

Наталія Володимирівна готує зведений звіт за

перший етап та звітується на засіданні вищезазначеної комісії про проведення першого етапу з впровадження науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп».

Звичайно, координатори в регіонах будуть працювати з автором ідеї Наталією Володимирівною та з науковим керівником Катериною Валеріївною, постійно тримаючи зв'язок та вирішуючи всі робочі питання.

Хочу повторити, що наказом Міністерства освіти і науки України затверджується звіт про проведення першого етапу та програма наступного етапу експерименту.

Програма наступного етапу готується більш розширено, деталізуються певні заходи, тому що життя іде і, звичайно, змінюється, можливо, десь ми щось не врахували, вносимо певні пункти до програми, які хочемо виконати, і працюємо далі.

Про виконання і результати кожного етапу експерименту готується звіт, який затверджується наказом Міністерства освіти і науки України.

Концептуально-діагностичний етап спрямований на підбір учителями діагностичного інструментарію, діагностичних методик, якими необхідно керуватися протягом експерименту. На даному етапі визначаються стратегії і тактика діяльності вчителів-експериментаторів; їх науково-теоретична підготовка до проведення експерименту (вивчення методологічних основ, теорії і практики, методів дослідження).

Формувальний етап спрямований на урізноманітнення, удосконалення роботи та передбачає вивчення, контроль, формування навчально-методичної бази, розробку курсів, програм, методик, тобто всю діяльність вчителя, а також впровадження в практику роботи навчального закладу нового змісту освіти, організації навчально-виховного процесу, інноваційних педагогічних технологій, методик, розробок системи заходів щодо вдосконалення окремих аспектів педагогічної діяльності.

Крім того, змістом роботи формувального етапу є відстеження процесу впровадження інноваційних педагогічних технологій: накопичення проміжних результатів про хід експерименту, їх аналіз, внесення необхідних коректив в експериментальну діяльність.

Узагальнювальний етап передбачає узагальнення і впровадження результатів експерименту, аналіз результатів дослідження відповідно до програми, співвіднесення результатів з поставленими цілями; узагальнення і поширення досвіду роботи, коректування гіпотези відповідно до отриманих результатів.

На завершення готується звіт про підсумок впровадження проекту, очікувані результати. Обов'язково планується проведення всеукраїнської конференції чи семінару за підсумками проведення експерименту із впровадження науково-педагогічного проекту «Філологічний Олімп».

